

TEMATICKÉ A PROBLÉMOVÉ OKRUHY ke státní závěrečné zkoušce

Kulturní dějiny (mgr.)

Zásady:

- 1) Každý musí přinést seznam literatury ke společnému základu (viz A) a své specializaci (viz B). Bude se jednat o minimálně 20 titulů ke společnému základu a dalších 20 ke specializaci.
Bez seznamu literatury nebude posluchač připuštěn ke státní závěrečné zkoušce.
- 2) Každému bude komisí položena jedna otázka ze společného základu a zároveň si vytáhne jednu otázku ze své specializace.

A) Společný základ

Zkušební komise sama zadá jako otázku jedno z témat, které je součástí syllabů kurzů společného základu, tj. předmětů STRB(S), MHIP(S), HSCD, HDEM a KHAN (viz stag).

B) Moduly

1) Péče o kulturní dědictví

- 1) Památka, památková péče, charakteristika základních pojmů, vývoj vztahu člověka k dílům minulosti od starověku do konce 18. století
- 2) Vznik moderní evropské památkové péče, její teorie v 19. a 20. století
- 3) Formy ochrany vesnických sídel a krajiny
- 4) Vývoj památkové ochrany historických měst
- 5) Stavebně-historický průzkum (metodika)
- 6) Restaurování uměleckých děl (teorie a technologické postupy)

- 7) Památkový zákon – základní pojmy a vztah k právním předpisům ČR a současná organizace památkové péče v ČR
- 8) Prohlašování a evidence kulturních památek a chráněných území
- 9) Ochrana a užívání kulturních památek – základní přístupy, využití průzkumů a specifika restaurování, vztahy s ostatními úřady a sankce
- 10) Postavení archeologie v systému památkové péče a správní agendy s ní související
- 11) Systém financování obnovy kulturních památek v ČR (stát, kraje, města a další subjekty)
- 12) Mezinárodní charty a další dokumenty na ochranu památek
- 13) Románská architektura v Evropě a v českých zemích
- 14) Gotická architektura v Evropě a v českých zemích
- 15) Renesanční architektura v Evropě a v českých zemích
- 16) Barokní architektura v Evropě a v českých zemích
- 17) Klasicistní architektura v Evropě a v českých zemích
- 18) Architektura 2. poloviny 19. století v Evropě a v českých zemích
- 19) Architektura secese a moderny v Evropě a v českých zemích
- 20) Architektura období mezi světovými válkami v Evropě a v českých zemích
- 21) Vývoj osídlení a proměny kulturní krajiny ve středověku
- 22) Vývoj osídlení a proměny kulturní krajiny v období raného novověku (16. – 18. století)
- 23) Vývoj osídlení a proměny kulturní krajiny v 19. a 20. století
- 24) Historický vývoj krovových konstrukcí (od středověku do počátku 20. století)
- 25) Historický vývoj klenebních a stropních konstrukcí (od středověku do počátku 20. století)
- 26) Historický vývoj vytápění obytných staveb (od středověku do počátku 20. století)
- 27) Antická mytologie jako zdroj námětů uměleckých děl
- 28) Zdroje křesťanské ikonografie (SZ a NZ, apokryfní knihy, výklady církevních autorit)
- 29) Fauna a flóra v křesťanské ikonografii mezi středověkem a barokem
- 30) Atributy světců se zaměřením na střední Evropu a České země

2) Dějiny literární kultury

1. Obrozenský mýtus v české společnosti a literární kultuře 19. století
2. Podoby biedermeieru v české literatuře 1. poloviny 19. století
3. Tvorba májové generace ve světle sporů o realismus a vlastenecky výchovnou tendenci národní literatury
4. Od Rettigové po Krásnohorskou; česká spisovatelka v kultuře 19. století

5. Český kritický diskurs 2. poloviny 19. století; osobnosti, témata, polemiky
6. Hlavní žánrové a tematické tváře realistické a naturalistické prózy konce 19. století
7. Edice Josefa Floriana a další literárněkulturní formy české spirituality
8. Literární levicovost; zpolitizované dědictví české meziválečné avantgardy
9. Kulturní obraz venkova v českém vitalismu, ruralismu a socialistickém realismu
10. Nové formy literární komunikace od tzv. buřičů ke Skupině 42
11. Oficialita, autocenzura a opozice literárních edic po roce 1945
12. Poválečná česká literatura mezi 2. a 4. sjezdem Svazu československých spisovatelů
13. Literární osudy českého poválečného exilu; inspirace, vzdor a zapomnění
14. Česká literatura v kontextu populární kultury; žánrové konvence a experimenty
15. Funkce literární kritiky v kulturním životě za normalizace a po roce 1989
16. Český literárněvědný diskurs po roce 2000; mezi vědou, kritikou a publicistikou
17. Hlavní tendence současné české poezie
18. Hlavní tendence současné české prózy
19. Esejistika a esejizace v dějinách literatury; varianty současné české esejistiky
20. Obecné zásady a problémy literární textologie a literárního archivnictví

3) Gender history

- 1) Obecné problémy gender. Specifika anglosaského a západoevropského feminismu. Etapy vývoje feminismu. Rozdíly mezi *gender studies* a feminismem. Zvláštnosti českého feminismu
- 2) Vznik *gender history* a její geneze v české historiografii
- 3) Prameny a metody *gender history* – jejich specifika pro období středověku, raného novověku, 19. a 20. století
- 4) Specifická problematika gender v období středověku: každodennost, kult svatých, ženský monasticismus a mysticismus
- 5) Postavení žen v období raného novověku v českých zemích s přihlédnutím k evropskému vývoji. Ženy a víra, žena a politika
- 6) Vývoj evropské rodiny
- 7) Dítě a dětství – od "šedé zóny" ke "století dítěte"
- 8) Rozdíly v postavení ženy v české (resp. středoevropské) a západoevropské společnosti "dlouhého" 19. století v kontextu dějin kultury, resp. historie každodennosti
- 9) 19. století – zlatý věk emancipace?

- 10) Proměny ženské sociability – od salonů, filantropie, ženských kroužků ke spolkům a politickým stranám
- 11) Právní postavení žen v kontextu českých dějin
- 12) Žena a umění – inspirace, mecenát, aktivní tvorba
- 13) Žena 20. století. Ženská každodennost a profese v kontextu politického a sociálního vývoje

4) Soudobé dějiny

- 1) Soudobé dějiny v moderní historiografii. Definice oboru, prameny a hlavní badatelské instituce
- 2) Sovětsko-americké vztahy a světová politika 1945-1991
- 3) Vznik, vývoj a pád sovětského bloku, 1945-1991
- 4) Dekolonizace a světová politika ve 20. století
- 5) Proměny světové politiky po roce 1991
- 6) Totalitarismus a autoritarismus v teorii a praxi
- 7) Základní politické ideologie (konzervatismus, liberalismus, socialismus)
- 8) Válka, nacionalismus a politické násilí v soudobých dějinách
- 9) Evropská idea v dějinách Evropy (do druhé světové války)
- 10) Vývoj evropské integrace (1951 – současný stav)
- 11) Česká společnost před a v průběhu první světové války
- 12) Politický vývoj tzv. první československé republiky (zahraniční politika, vnitřní politika)
- 13) Kulturní dění v ČSR v meziválečném období (1918-1938)
- 14) Pád I. republiky a snaha o její obnovení (ČSR v letech 1938-1945)
- 15) Třetí republika a nástup komunistů k moci
- 16) Československá společnost v letech komunistické vlády (politika, ekonomika, kultura v období 1948 – 1989, protikomunistická rezistence)
- 17) Pád komunismu, rozdělení státu a vznik ČR – příčiny a následky
- 18) Dvacet let České republiky – politika, ekonomika, kultura a Evropská unie (1993-2013)

5) Regionální dějiny

- 1) Základní typy písemných pramenů k regionálním dějinám novověku: možnosti využití

- 2) Historická demografie: obor, prameny a metody zpracování dat
- 3) Vývoj počtu obyvatel českých zemí, jeho složení, přirozený pohyb obyvatelstva a rodina našich předků
- 4) Historická geografie a její využití v regionálním výzkumu
- 5) Stavebněhistorický průzkum a jeho prameny
- 6) Historické stavby: vývoj jejich konstrukcí a vnitřních dispozic
- 7) Vznik moderní památkové péče, její teorie a současná organizace památkové péče v ČR
- 8) Ochrana památek v dnešní praxi a restaurování uměleckých děl
- 9) Šlechta v novověku I: urozenost, majetek a kariéra mezi centrem a regionem
- 10) Šlechta v novověku II: rodina, sociální sítě, sídla a každodenní a sváteční život
- 11) Mecenát a kulturní investice: jejich motivace a funkce v novověké společnosti
- 12) Šlechta v Rakousku v 19. a na počátku 20. století
- 13) Šlechta v Československu (1918-1948)
- 14) Katolická a evangelická církev v českých zemích v „dlouhém“ 19. století
- 15) Sekularizace společnosti v českých zemích v 19. a 20. století a represe církví po 2. světové válce

6) Kulturněhistorická slavistika

- 1) *Národní a nadnárodní* charakter slovanských kultur
- 2) Historická a současná klasifikace slovanských národních literatur
- 3) Kosmopolitní odkaz slovanských světců v evropském kontextu
- 4) Parametry a hranice slovanské renesance
- 5) Reformace a protireformace ve slovanských kulturách
- 6) Barokový slavismus
- 7) Interpretační modely slovanského obrození
- 8) Česko-slovinské kulturní vztahy
- 9) Literární dědictví polského romantismu
- 10) Polská a slovanské literatury po r. 1989
- 11) Stereotypy a národní symboly ve slovanských kulturách
- 12) Motivika hudebních textů ve slovanských kulturách
- 13) Téma a obraz v myšlení o literatuře
- 14) Základní typologie slovanské literární emigrace
- 15) Slovanská kulturní emigrace po roce 1945

